

TAŞERON İŞÇİLERİNİN HAKLARINA BÜYÜK SALDIRI

Aydınlık Gazetesi, 19 Mayıs 2014

Yıldırım Koç

Soma katliamı, Ege Linyitleri İşletmesi'nin taşeronluğunu yapan bir şirketin ocağında gerçekleşti.

Bu katliamdan birkaç gün önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan kanun taslağında ise taşeron işçilerinin haklarına büyük saldırılar söz konusuydu.

Taslakta, taşeron işçilerinin yıllık ücretli izin ve kıdem tazminatı haklarına kavuşacağından söz edilmektedir. Ancak bu haklar zaten mevcuttur. Haklarını bilen ve yargı yolu başta olmak üzere çeşitli biçimlerde bu hakkının peşine düşen taşeron işçisi, yıllık ücretli iznini ve kıdem tazminatını alabilmektedir. Taslak, taşeronların omuzlarındaki kıdem tazminatı yükünü devlete aktararak sermayenin çıkarlarına hizmet etmektedir.

Taşeronluk ve İş Cinayetleri Daha da Yaygınlaşacak

Taslaktaki en önemli düzenleme, taşeronluk uygulamasının daha da yaygınlaşmasına yol açacaktır. Yürürlükteki mevzuata göre, asıl işin bir bölümünün taşerona verilebilmesi için, "teknolojik nedenlerle uzmanlık" koşulu vardır. Tasarı, kamu iktisadi teşebbüslerinde bu koşulu kaldırmakta, özelleştirmeyi daha da hızlandıracak biçimde, işin tamamının bile taşerona devredilebilmesinin kapısını açmaktadır.

Taslak, "teknolojik nedenlerle uzmanlık" koşulunu İş Kanunundan çıkartarak, yalnızca Kamu İhale Kanununa küçük bir düzenleme olarak koymaktadır. Bu düzenleme de taşeronluk uygulamasının yaygınlaştırılması açısından son derece önemlidir.

Günümüzde kanundışı bir biçimde taşeron işçisi olarak çalıştırılan işçi veya bir dernek veya sendika, bu kanundışı uygulamayı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na şikayet edebilmektedir. Bakanlık müfettişleri konuyu inceleyerek, kanundışı durumu belirledikleri anda, taşeron işçisi, işin başından itibaren asıl işverenin işçisi sayılmaktadır. Bu işçi böylece son beş yıllık sürede asıl işverenin işçilerinin yararlandığı ücret, ikramiye ve diğer ödemelere hak kazanmaktadır.

Taslakta öngörülen düzenleme bu yapıyı tümüyle ortadan kaldırmaktadır.

Taslağa göre, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin alt işverenlik sözleşmelerini denetleme ve kanundışı uygulamaları belirleme yetkilerini kaldırılmaktadır. Kanundışı bir biçimde çalıştırıldığına tepki gösterecek bir taşeron işçisinin başvurabileceği tek yer, mahkemelerdir. Bakanlık'tan müfettiş talep edildiğinde işçinin cebinden bir para çıkmamaktadır. Dava açmanın ve bilirkişinin masrafı ise 1000 liranın üstündedir. Ayrıca açılan dava kaybedilirse, karşı tarafın avukatının vekalet ücreti de davacı işçiye yüklenmektedir. Müfettişlerin kanundışı işlemi tespit yetkisinin kaldırılması ve işçilerin yargı yoluna zorlanması, mevcut hakkın kullanılmasını büyük ölçüde olanaksızlaştıracaktır.

Taslak, taşeron işçileri açısından çok önemli haklar içeren Alt İşverenlik Yönetmeliğini de ortadan kaldırmaktadır.

Geçmişe Dönük Alacaklar Ödenmeyecek

Taslağa göre, ücret alacakları için dava açma süresi de 5 yıldan 1 yıla indirilmektedir.

Mevcut düzenlemeye göre, kanundışı bir biçimde çalıştırıldığı belirlenen işçi, işin başından itibaren asıl işverenin işçisi sayılmakta, "kadroya geçirilmektedir." İşçi böylece son beş yıllık dönem için alacak talebinde bulunabilir. Taslak bu hakkı da ortadan kaldırmaktadır. İşçinin kanundışı bir biçimde çalıştırıldığına tespiti durumunda ücreti artırılmakta, ancak geçmişe dönük hakları ödenmemektedir.

Taslak, kamu kesiminde "yardımcı iş" tanımını Bakanlar Kurulu'na bırakarak, taşeronluk uygulamasının daha da yaygınlaşmasının önünü açmaktadır.

Taslağa göre, taşeron işçilerinin sendikalaşması ve toplu sözleşme imzalaması durumunda, işçilik maliyetlerinde meydana gelecek artış devlet tarafından karşılanacaktır. Bu düzenleme de sermayedar sınıfı kollamaya yöneliktir.

Bir bütün olarak bakıldığında, bu taslak, taşeron işçilerinin günümüzde varolan son derece önemli haklarını ortadan kaldırmayı ve taşeronluk uygulamasını daha da yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Taşeron işçilerine kadro verilmesi söz konusu değildir.

Bu taslak karşısında susan, Soma katliamının sorumlularının ve taşeron işçilerinin ipi çekenlerin destekçisidir.